

Danes se Vam nudi zadnja
priložnost, da si ogledate ruski
velefilm

Minjin in Požarski

Najboljši ruski igralci,
odlična režija, veli-
častni prizori!

Kino Union, tel. 22-21

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Mounib beja el Solho bodo pridržali

Trgovca Nicklsbacher pred okrajnim sodiščem

Ljubljana, 3. oktobra.

Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Brelj in sta bila sosednja gg. Ivan Kralj in dr. Julij Fellah, bi moral večerjati nadležati 18. septembra prekinjeno razpravo proti si-rijskemu državljanu, trgovskemu posredovalcu Mounib beja el Solhu, rodom iz Beyrute, obtoženemu zločina obtorta izvrševane prevare v smislu §§-ov 334 in 337 k. z. O Weygandovem vojnem dobavitelju smo že obširno pisali. Elegantni dobavitelj srednje postave se nahaja v preiskovalnem zaporu. Razprava se večerjati ni mogla nadaljevati, ker je izostala neka priča, na katero se sklicuje obtoženec za svojo nekrivdo. Mounib beja el Solho zatrjuje, da je študiral v Parizu tehniko in da je realen trgovec. Velikokrat je že potoval skozi Jugoslavijo v razne evropske države. Imel je res nalogo dobaviti francoski armadi v Siriji vagončke posiljke svežega mesa in raznih mesnih izdelkov. Njegove trgovske posle pa je nenadoma prekinila vojna napoved Italije Angliji in Franciji.

Razprava je bila prekinjena na nedoločen čas, ker je dotična priča najbrž pri vojaki.

Pred kazenskih okrožnim sodiščem v sobi št. 28 se je danes ob 10 dopoldne pričela razprava proti trgovcu Ferdu Nicklsbacherju star. iz Ljubljane, ki je sedaj konfiniran v Starem trgu ob K. loj za dobo 6 mesecev. Trgovca Nicklsbacher je obtožen po členu 8 uredbe v pobijanju draginje in brezvestne špekulacije zaradi navijanja cen. O Nicklsbacherjevi členu 8 uredbe o pobijanju draginje in brezvestne na izvedence in strokovnjake v trgovini z moko in da je bila cena 1 din nad uradno maksimirano ceno moka št. 5 trgovsko primerna in opravičljiva, ker bi drugače moko prodal v izgubo. Pri moki ni imel prekomernega zaslužka.

Svoj čas smo poročali, kako so bili nekateri ljubljanski veletrgovci z moko, kavo in kolonijalnimi blagom pred okrajnim sodiščem obtoženi zaradi skrivanja blaga in navijanja cen in so bili vsi oproščeni. V zadevi veletrgovca V. Gregorja moramo po svoji častnikarščini dolžnosti še posebej omeniti, da je ta izkazal nižje rezijske stroške, kakor jih imajo ostali veletrgovci, ker vodi sam gospodarske posle, osobito vse kalkulacijske račune, ko imajo drugi za ta posel nastavljeni posebne pisarniške moči — kalkulante.

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 3. oktobra.

Davi so nad mestom in barjansko ravnino zavalovile goste, sive megle. Z Grada je bil lep pogled na barjansko megleno jezero, ki je v močnih valih valovilo kakor morje. Kadar jutraj na Barju nastopi megla, je pač znak, da dobimo kmalu lepo, sončno vreme in da neha deževje.

Sneg po hribih

Deževje je z delnimi prekinitvami trajalo od nedelje po polnoči tja do sredi do 20.10. Torej takole 68 ur. Padle so ogromne množine dežja, namreč 130.5 mm. Včeraj so bili trije prav hudi nalivi, ki so imeli za posledico naraščanje voda. Od včera do davi je padlo kar 28.6 mm dežja. Prvi včerajšnji naliv je trajal od 7.35 do 9.50, drugi od 15.30 do 17.50 in tretji od 18 do 20.

Po gorah so besneli snežni viharji. Mnogo snega je padlo v Kamniških planinah, Karavankah in v Triglavskem pogorju. Pojavilo se je tudi hladno vreme in je temperatura dosegla v mnogih krajih ničlo. Visok sneg je zapadel tudi po nekaterih gorovjih, tako na Krimu, Mokrecu, na Grmadi in drugod.

Iz Starega trga pri Ložu je prišlo kratko poročilo, da je tam od ponedeljka na terek zapadel težak in moker sneg tudi po ravnini. — Očak snežnik pa je dobil novo, debelo snežno kapo. V dolini je naglo naraščajoči Obhr prestopil bregove in poplavljal niže, kjer je bilo še mnogo poljskih pridelkov.

Stanje voda ustaljeno

Stara izkušnja, dolgoletna merjenja in deset in desetletni zapiski o vodnem stanju Ljubljanske na Spici nam kažejo, kdaj vedno nastopi povenjenjska nevarnost na Barju. Kadar vodomer na Spici zaznamuje 140 cm nad normalo, Ljubljanska se prestopa bregove v Crni vasi, v Lipah, pri Podpeču in v Bevkah. Vodomer je davi zaznamoval na Spici, da je Ljubljanska še vedno visoka, da je nje stanje stacionarno od včera do jutraj in znaša 160 cm nad normalo. Samo od včera do davi je Ljubljanska na Spici narasla za 20 cm, pri Fužinah pa za 25 cm. Išča je pri barjanski šoli dosegla davi vodno stanje 230 cm, nad normalo 2 m. V Crni vasi in drugod ceste se niso pod vodo, toda znatno trpe nekateri poljski pridelki, ki še niso bili pobrani, tako fižol, zelje, koruza, ajda, repa, korenje in pesa. Fižol je zaradi neprestanega deževja letos slabo obrodil in je postal pikast.

Čevljarški pomočniki zapustili delo

Med zastopniki organiziranih čevljarških pomočnikov in zastopniki Združenja čevljarških mojstrov za sodni okraj Ljubljana so se vodila pogajanja že od 20. septembra naprej. Poravnane poskuse je vodil načelnik dr. Kodre na mestnem poglavarstvu, ki je bilo za ta pogajanja kot obrtna oblast 1. stopnje merodajno. Prvi poravnalni poskus ni uspel. Pomočniki so zahtevali 35% zvišanje temeljnih mezd, mojstri so jim ponujali le 25%. Pomočniki so bili pripravljeni popustiti 5% od svoje prvotne zahteve. Na drugem poravnalnem poskusu, ki je bil

30. septembra, ni prišlo do sporazuma med obojema skupinama. Pogajanja za sporazum niso uspela.

Davi so čevljarški pomočniki zapustili delavnice. Vsi čevljarški obrati počivajo. Upati je, da se banski upravi posreči doseči primerno ugoden sporazum med delodajalci in pomočniki. Nikjer v nobenem obratu ni davi prišlo do kakšnega neljubega incidenta.

Skozi okno odnašal, skozi vrata prodajal nazaj

Sezona za gobe se letos počasi razvija. Trgovci z gobami so nakupili že velikanske množine suhih gob, ki so sedaj splošno po 45 do 50 din kg. Mnogi kraji, tako okoli Litije, po Gorenjskem, zlasti v Poljanski dolini vsako leto zaslužijo prav čedne tisočake za gobe. So tudi ljudje, ki naberejo po več 100 kg suhih gob.

Tvrda Sever & Comp., trgovina s semeni, poljskimi pridelki, gobami itd., ima svoje glavno skladišče in svojo centralo na Gosposvetski cesti. Za gobe ima na dvorišču posebna skladišča in moderno urejene sušilnice gob v podstrešju. Tam ima tvrda že prav bogato zalogo. Nenavaden duh razvijajo suhe gobe in človek se težavo prebije nekaj ur v tem prostoru. Neki ljubljanski »inteligent« se je za ozračje med suhimi gobami umel prav dobro trenirati. Tja je hodil ponoči in s svojim pomagačem basal v vreče gobe, ki jih je nato skozi okno metal na vrt protestantske cerkve. Skrivaj je nato smuknil ob zori iz podstrešja in s svojim pomagačem odnašal na ročnem vozčku gobe v svoje skrivno »skladišče«. Pozneje po dnevi je pa gobe v vrečah lepo pripeljal skozi glavna vrata prodajal tvrdis nazaj. Dobival je zanje 45 do 50 din za kg. Posli so srečno in dobro šli.

V terek jutraj pa je prebrisan Ljubljancan prišel roki pravice v pest. Neki policijski stražnik je ob zori patroliral okoli protestantske cerkve v smeri proti gimnaziji. Kar je pri vrtu zapazil nekega človeka, ki se vzpenja čez ograjo. Skočil je do njega. Toda neznanec je hitro popihnil in tekel kakor divji konj. Pritekel pa je nasproti nekemu športniku, ki ga je skušal prijeti. Možakar se je obrnil. Toda imel je smolo. Pritekel je naravnost stražniku v objem. Na vrtu so našli 6 vreč suhih gob. Pozneje je prebrisan Ljubljancan na policijski priznal, da je ukradel 16 vreč gob. Tvrda Sever & Comp. sploh ni vedela, da ji kdo krađe gobe iz skladišča.

Ko je nekdo zvedel za to zgodbo, je šaljivo pripomnil: »Skozi okno je gobe odnašal, skozi vrata jih je prodajal nazaj.« Drugi je pripomnil: »Kako je prišel tako šolani človek na to misel. Sedaj je fuč njegova kariera. Adijo visoka šola.« Policija je prišla tudi njegovega pomagača. Tvrda je baje oškodovana za okoli 50.000 dinarjev.

Finžgarjevo narodno igro »Naša krič« uprizorijo prosvetna društva na Pobrežju, v Radvanju, na Teznu in pri Sv. Magdaleni v nedeljo, 6. okt. popoldne ob treh in zvečer ob osmih v Narodnem gledališču. Vabimo Mariborčane in okoličane k veliki udeležbi. Predprodaja vstopnic pri dnevnih gledališki blagajni.

Filmi,

ki jih velja videti...
ali ne videti

Umirajoča pomlad (kino Matica). »Madžarske« vsebine v filmih že od nekdaj niso novost. Budimpeštanski baroni, pristni in manj pristni, njihov bleščeči, ponavadi prazni, samo po bahati noši svojski svet je nudil mednarodnemu filmu in njegovim okostenelim vsebinskim načelom neskončno motivov. Tudi izvirna madžarska produkcija je takoj v začetku segla v svet baronov, huzarjev, bogatašev in usodnih žensk, kakor da je edino ta svet sposoben doživljati »velike« in »globoke« reči. Tako je zunanje obeležje »Umirajoče pomladi«, ki je njena gola zgodba čisto preprosta: ljubezen — razočaranje — iskanje utehe — propadanje — zadnji up — samomor. Mračna, boleštna sentimentalnost, premalo prepričevalno doživljana, da bi nas mogla osvojiti, premalo resnična v svojih zunanjih preobratih, da bi nas mogla prepričati. Režisersko igrakanje s kočljivimi domisleki, ne človeško, ne umetniško utemeljenimi, se nam zdi odveč; danes zna film, če hoče biti zanimiv in verjeten, take zamočevati in z njimi skopari. Cenostnost efektov je velika napaka tega dela, ki bi utegnili uspeti le kot pretenka, nadvse nežna, mojstrsko igrana, nič z realizmom okužena pesem. Toda pri vsem dostojnem prizadevanju sta Pal Javor in Katalina Masadyjeva premalo mojstra, da bi nas s tako snovjo lahko očarala. Izbrata motiva, iskanje »globokih« efektov, natrpanost z domisleki brez pravega smisla kažejo na začetništvu madžarskega filma — kakor kaže nanj, seveda ugodno in hvalevredno — ponekod izborna fotografija. Pri vsem tem pa je osnovni ton dela resen in človeški, kar mu daje v tem smislu nekaj veljave.

Zaradi smrti otroka obsojena starša

Pred sodnikom poedinec mariborskega okrožnega sodišča sta se morala zagovarjati zakonca Jakob in Olga Kmetec iz Zg. Jablanca. Obtožnica jima je očitala, da sta 25. maja letošnjega leta iz malomarnosti zakrivila smrt 8letne hčerke Marije, ki sta jo pustila brez nadzorstva na domačem neopraženem dvorišču. Otroci se je na dvorišču v družbi 5letne sestre in 3letnega brata igral. Ker ni bilo nadzorstva, je dekletce odšlo preko ceste do bližnjega potoka. Otroci je padel v potok, kjer je utonil. Starši so otroka čez nekaj časa pogrešili. Začeli so ga takoj iskati, vendar so ga našli že mrtvega v potoku. Obsojena sta bila vsak na 600 dinarjev denarne kazni, v primeru neizterljivosti na 10 dni zapore.

Teško, težko je delavsko življenje

Celje, 3. oktobra.

V celjskem predmestju ni nikdar miru. Niti ponoči. Pozno v noč se sliši iz zakotnih bezne hreščeče petje pijancev. Mnogo je med njimi tudi takih, ki imajo družino, pa ne pomislijo, da jih lačni otroci težko pričakujejo, da bi jim prinesli tako zaželenega kruha. Ne, pijancu ni mar skrb za lastne otroke. Kako to? Od kod toliko pijancev?

Nekaj je res takih, ki so že od mladosti nagnjeni k pijanci, a mnogo je tudi takih, ki jih je beda spravila tako daleč, da so pričeli iskati tolažbe v alkoholu, ki jim pa ne prinese zaželenega miru, ampak jim še poveča revščino.

Ko pogasijo luči po beznicah in se pijanci kakor polnočne sence odzibljujejo v podzemskih stanovanja kot krti, je mogoče kako uro mir, pa še to malokdaj. Kmalu v ranih jutranjih urah zopet oživi predmestje. Od vseh strani hite bledikavi delavci in delavke na delo v tovarno. Molče gredo; v gručah ali posamezni. Le malo kje se izmenja kaka beseda. Vsak je zatopljen v svoje misli. Mati je v duhu še vedno pri svojih otrokih, ki jih je pustila doma spati. »Ali se bo Anica zbudila, da napravi juterkar manjšina dvema in sebi preden bo odšla v šolo? Bo že! Saj je Anica že kar pametna, čeprav ji je šele komaj 10 let. Onadva mlajša sta tudi kar pridna do ta čas, ko pridem jaz domov.« Rada ima svoje otroke, čeprav jih težko preživlja sama.

Tam oni sklenjeni mož z resnim, zaskrbljenim obrazom premišljuje, kako bi danes poprosil v tovarni za povišanje plače. Saj mu morajo zvišati. Takole bo rekel: »Glejte, taka draginja je; jaz pa imam preživljati 8 otrok, žena je bolna, da ne more več hoditi v mesto, gospodar nas goni iz stanovanja, ker ne moremo plačati najemnine.« Morajo ga uslišati, drugače mi otroci od lakote pomrejo!

Iz takih in podobnih misli ga zdrami oglušujoče brnenje strojev in peči v tovarni.

Na pisk sirene prične vsak delavec mehanično s svojim poslom. Ne z veseljem, kakor zastavi kmet

Drobne vesti

Belgrad, 3. okt. j. Knez-namestnik Pavle je večerj sprejel v avdienco predsednika vlade g. Cvetkoviča. V predsedstvu vlade pa je bila konferenca, na kateri sta predsednik vlade Cvetkovič in prosvetni minister dr. Korosec razpravljala precej dolgo o vseh perečih političnih vprašanjih. Časa - z ž rdenrdgo eni rdgo en rdmg en rdgove Zagreb, 3. okt. j. Na predlog hrvaškega bana so kraljevi namestniki podpisali ukaz, ki pravi, da je odvetniški poklic nezdružljiv z notarskim. Prav tako je bil podpisan ukaz, s katerim se stavlja na razpoložanje vsi javni notariji. Javnim notarijem, ki so tudi odvetniki, preneha funkcija javnih notarjev 30 dni po uveljavljanju uredbe, vsi ostali notariji pa so stavljeni na razpoložanje takoj. Ban bo prevzel notarije na novo v službo. Če ne bi bil sprejet, ne bo smel več opravljati svojih poslov. Znova sprejete notarije pa more ban premeškat. Po treh letih, odkar stopi nova uredba v veljavo, sme hrvaški ban ustanoviti nova mesta notarjev in ukinjati obstoječa, pa izpraznjena mesta.

Sola za telesno vzgojo v Belgradu

Kraljevsko namestništvo je 30. sept. 1940 v Belgradu podpisalo naslednje naredb:

Clen 1. Pri soli za narodno zdravje v Zagrebu se ustanavlja zavod za telesno vzgojo in višja šola za učitelje telovadbe.

Clen 2. Bin banovine Hrvatske se z naredbom pooblašča, da sme predpisati točnejše odredbe:

a) o ustroju in delokrogu zavoda in šole;
b) o službenih odnosih in plačah uradnikov in ostalega osebja zavoda in šole, izvedbi uredbo o službenih odnosih oziroma zakona o uradnikih;

c) o učnem načrtu in predpisih za diplomsko služateljev šole za telesno vzgojo, o značaju teh diplom za dosego položaja v banovinski službi;

d) o kvalifikaciji, ki je potrebna za sprejem v to šolo in o rangi, ki ga bo imela ta šola v odnosu z ostalimi šolami.

Za štiri kokoši 4 mesece zapore

Sodnik poedinec mariborskega okrožnega sodišča je zelo strogo sodil dvema kurjima tatovoma, ki sta bila zaradi tatvin že večkrat predkaznovana. Sta to stara grešnica delavca 40letni Ciril Skledar in 32letni Anton Urlep, oba iz Statenberga pri Makolah. Tokrat sta se pred sodnikom znašla zaradi treh kokoši in enega petelina, kar sta ukradla posestnici Mariji Juršič v Makolah. Ukradeno perjad sta zaklala, na Urlepovem domu pa so blago pripravili in skuhal. Meso sta tatova smela, ostanke pa sta skrila v gozdišču v bližini Urlepovega stanovanja. Te ostanke so orožniki v gozdu našli in na ta način so kmalu razjasnili tatvino. Čeprav je blago bilo vredno le okoli 200 dinarjev, ju je sodnik obsojil na 4 mesece strogega zapore in dve leti izgube častnih pravic.

z veseljem plug za prvo brazdo, ne, ampak vsak je zato, ker mora, ker to je njegov življenjski ob-
stanek.

V tovarni postane človek stroj med stroji. Stroj in nič več. Ko se stroj izrabljuje, ga vržejo v staro železje, njegovo mesto pa zavzame nov in svetel. Tako se zgodi tudi s človekom. Ko mu tovarna izžrpa vse moči do zadnje trtnice, ga vrže na cesto kot staro šaro, da tam shira.

Za vse mogoče ideale in načrte delavca se tovarna ne zmeni. In kot da mu jih hoče prekrizati, mu odtrga ud, roko ali nogo, ga oslepi ali pa mu pošle na vrat najpridnejšo tovarniško družico — jetika. In kar je najbolj žalostno, je to, da se nahaja med temi obsojenci toliko mladine, skoraj otrok. To so po letih še res pravi otroci, če pa pogledamo v njihove z bledih obrazov sijajoče oči, se zgrozimo. To niso več oči srečnih otrok, iz njih ne sije dobrote, iz njih ne žari veselje. V teh očeh odseva kakor mrzlo jekleno rezilo — trpko spoznanje.

Da, spoznanje! Kakor hitro so se jeli zavedati, so spoznali, da je zanje najvažnejše vprašanje — kruh.

Vsi delavci delajo pridno: moški, ženske, odrasli in otroci. Vsak se boji, da bi bil odpuščen, kajti zunaj pred tovarno stoji vse polno brezposelnih, ki so pripravljeni stopiti na njihovo mesto, če ni drugeče, tudi za manjšo plačo.

Dan plače. Človek bi mislil, da plačo pa vendar prejema z veselimi obrazi. A temu ni tako! Vsak ima že vnaprej preračunano za vsak dinar, kam ga bo dal, da bo bolje. Marsikomu leže na obraz težka skrb, ker s to skromno plačo bo komaj plačal stanovanje in si kupil borni najpotrebnejši živež. A kje bo denar za obleko, za obutev, za drva, za luč in otroku za šolske potrebščine? Kako naj bo tak delavec vesel plače, ko mu je pa predmet novih skrbi?

»Vi si mislite, da bo tako,« je odgovoril kapetan Catleen, ki je postal malo vznemirljen.

Zunaj je bila mrzla novembarska noč in na hodniku je bilo hladno. Začel si je drgniti svoje premrzane roke.

»Pa tudi, če bi ga vsi preganjali, bi lahko sam pazil nanj.«

Njegove zadnje besede so zvenele skoraj že kot grožnja, a njegove male oči so se skoraj zaprle.

»Pravite, da ga preganjajo? Zakaj to?«

»Ker iščejo pri njem denar in zaradi tega, ker je on... in sploh tako...«

Sluga je vznemirljen prenehal. V tem hipu se je policijskemu agentu v glavi nekaj posvetilo. To, česar se prej nikakor ni mogel domisliti, mu je sedaj, ob zadnjih služabnikovih besedah postalo jasno. Sedaj je vedel, odkod mu je bilo znano ime Rogera Buntona. Roger Bunton — »Pajk Walstreeta«, — to je bil vsekar on in nihče drugi.

Da, to je bil Roger Bunton, bankir in spekulant, ki je bil ustanovitelj mnogih društev, znal pobrati denar mnogim malim hraniteljem in jih vreti v nesrečo. Več kot deset tisoč ljudi v Newyorku je bilo oškodovanih. Polom njegovega podjetja ni vzbujal velike senzacije. Preiskava je potrdila, da je on nesramno izrabljaj zaupnost malh ljudi, katerih vera v ljudsko poštenje je bila prav tako velika, kot je bila majhna njihova poslovna sposobnost.

(Dalje prih.)

Pajk z Zlate ceste

Van Vyke Mason

Prvo poglavje.

»Močno se mi dozdeva, da je to samo nekakšen nov slučaj zasledovalne manije,« je razmišljal šef policije Catleen. »Kraj je kot nalašč pripravljen za to, da človek v njem zori.«

Velik policijski avtomobil je vozil skozi pust in nepoznan kraj New Yorka. Noč je bila jasna in popolnoma mirna. Kolesa avtomobila so škripala po peščenem terenu.

»Zdi se mi, da je to tista hiša, ki jo iščem,« je razmišljal Catleen, »saj je ta kraj popolnoma pust in osamljen.«

Avtomobil se je ustavil pred visokim zidom, ki je bil podoben obzidju utrjenega gradu. Stvar ga je začela zanimati.

»Sodeč po tem obzidju, Roger Bunton že dolgo trpi na avojih fikcijskih idejah,« je premišljeval Catleen.

Roger Bunton? Catleen se je trudil, da bi se spomnil, kje in kdaj je že prej slišal to ime. Da mu je bilo znano, o tem ni dvomil, nikakor pa se ni mogel domisliti,

kdaj in v kakšnih okoliščinah ga je slišal.

Njegov avtomobil se je ustavil pred novim, zelo velikim poslopjem, ki je bilo zgrajeno iz sivga kamena in obdano z visokim zidom. Zunanjost ni delala izraznega dojma. Catleen je bil zelo iznenaden, ko je videl, da so okna samo v prvem nadstropju, pritrilje pa je bilo brez njih. Ni se ustopil iz svojega avtomobila, ko se je zopet zatopil v razmišljanje. Roger Bunton? Kdo na bi bil ta človek, ki ga je sredi noči poklical na pomoč? Izstopil je iz avtomobila in šel po stopnicah, ki so vodile do vrat. Tu je najprej iskal svonoca, ker je bil ta skrit v kameniti maski, ki je predstavljala nekdo spadočeno lice.

»Lepa dobrodošlica za gosta,« je pomislil Catleen in pozvonil.

V hiši se je začelo močno zvonjenje. Skoraj istočasno in popolnoma nepričakovano so se odprla vrata. Catleena je zaslepla močna rumena svetloba; takoj je spoznal namen domačinov, da nezaželena goste še pred vstopom s svetlobo zaslepi. Catleen ni v začetku ničesar videl, ampak

je samo slišal surov, hripav in zamolkel glas, ki ga je vprašal:

»Ste vi inspektor Catleen?«

»Sem,« je odgovoril inspektor, »kar oči se še niso navadile na svetlobo.«

»Zaman zapravljate svoj dragoceni čas v prihodnje,« je nadaljeval on.

»Toda kljub temu bi rad govoril z gospodom Buntonom.«

Medtem so se njegove oči polagoma privajale bliščeče svetlobe. Hitro je ogledal moža, ki je stal pred njim, kakor da bi mu hotel zabraniti vstop v poslopje. Njegove poteze so bile surove, a uho krvalo od močnega udarca s pestjo. Bil je silno debel in močan, njegova široka prsa pa je pokrivala debela srajca. Obleden je bil v livrejo lakajja.

»Ta livreja mu pristoja kot kravi sedlo,« je pomislil Catleen, rekel pa ni nič, ampak je čakal strežajevega odgovora.

»Torej, vi ste ta gospod, o k. ter. m. nam je govoril Bunton?« je vprašal sluga.

»Ali morebiti še koga drugega?«

»Ne, gospod.«

»Potem sem torej jaz tisti, ki ga pričakuje.«

»Da, gospod,« je odgovoril sluga.

Stopil je na stran in pustil policijskega agenta, da je vstopil. Njegove male oči so z nezaupanjem spremljale lahke kretnje policijskega častnika in hitro premerile njegovo vitko, a močno postavbo. Catleen je stopil čez prag in brez besede izročil slugi svoj sivi klobuk. Imel je temne lase in zelo ostre poteze. Sivkasto-modre oči so

imele resen pogled; temne visoke obrvi pa so dobro pristajale pristrženim brkom. Toda njegov lahki, skoraj prikriti nasmeh očasi usten je kazal smisel za humor.

Catleen je bil zelo iznenaden, ker za vrati ni bilo dvorišča. Od vrtnih vrat do poslopja samega je vodil nekaj deset metrov dolg hodnik. Tu ni bilo nobenega okna, pač pa je bil razsvetljen s številnimi svetilkami. Na pol pola eta se ustavila.

»Kaj je sedaj?« je po kratkem odmoru vprašal Catleen slugo in ga začudeno ogledal, kaj on hoče.

»Čujte, gospod inspektor! Ali lahko govorim z vam čisto odkrito?«

»To zavisi od tega, kaj mi boste povedali,« mu je hladnokrvno odgovoril inspektor.

»To je tudi za vas zelo važno. Svetujem vam, da se nikakor ne vmešavate v to zadevo.« Sluga je govoril tiho in se oči vidno trudil, da bi govoril z izbranimi besedami, kar se mu pa ni posrečilo. »Vi niste tukaj nikomur potrebni. Zapletli se boste v navaden rodbinski prepir, ki se vas prav nič ne tiče.«

»Ali res?« je vprašal policijski častnik, ki ga je stvar začela zanimati.

Sluga se mu je za korak približal. V njegovih surovih, skoraj zornih potezah, se je v tem hipu pokazalo neko nezaupanje. Čisto tiho je rekel:

»Bodite brez skrbi! Dovolj je, da sam pazim na gospoda Buntona... ni mu po-

trebna nobena druga pomoč.

Od tu in tam

Sedanja občinska uprava v Belgradu je začela pripravljati velike načrte za modernizacijo mesta in za ureditev vseh naprav, ki so tako velikemu mestu, kakor je Belgrad, neizogibno potrebne. Sedanji župan Jevrem Tomić si je zastavil nalogo, da bo pripravil vse potrebne načrte, da bo Belgrad preuredil tako, da ne bo zadostovalo le za polmilijonsko mesto, kar bo Belgrad po vsej verjetnosti že v kratkem, temveč za milijonsko mesto. Računajo s tem, da se Belgrad tako hitro širi in veča, da ne bo minilo dosti let in bo imel milijon prebivalcev. V prvi vrsti bodo zgradili nov vodovod, ki je za mesto največja nučnost. Zgradili bodo tudi novo monumentalno občinsko palačo, uredili centralne tramvajске in avtobusne garaže, novo pristanišče, rastavirali stare spomenike srbske zgodovine in preuredili tudi železniško omrežje, zlasti pa kolodvore. Vsi ti načrti bodo zahtevali velikanske denarje in zato misli občina vse urediti v etapah, vendar bo enotne načrte pripravila že sedaj.

Cena nove koruze je začela že padati in ni verjetno, da bi se padanje hitro ustavilo. Prebivalstvo pasivnih krajev, ki je bilo od zmerom navezano na koruzo, bo ta pojav nedvomno pozdravilo. Čim se poceni koruza, ne bodo ljudje v pasivnih krajih več kupovali mnogo dražje pšenice in s tem bo enostavno manjše povpraševanje po ošenicah. Tako bo na trgu več teža blaga in po zakonu ponudbe in povpraševanja bo tudi cena pšenice padla. Prva posledica, če Bog da, po pocenitvi ljudskega kruha in tako se bo počasi vendarle ustavila draginja najbolj važnih živil.

Južnosrbski gospodarstveniki zahtevajo ustanovitev poleg produktne borze tudi efektne borze. Svoje zahtevo utemeljujejo s tem, da je Sko. lje gospodarsko središče Južne Srbije in ima važno vlogo v trgovini z Bližnjim Vzhodom, zlasti pa z vzhodnimi mejami naše države. Tako potrebujejo tam vedno precej tujih valut, ki bi jih bilo mogoče kupiti le na borzi. Prav tako ima Skopje po njihovem mnenju vse pogoje, da se razvije v veliko industrijsko središče sa ima Juž. Srbija obilno rudnega bogastva in drugih naravnih zakladov in vse pogoje za razvoj tekstilne industrije, zaradi velikih bombažnih nasadov v bližnjih krajih.

V prosvetnem ministrstvu so zaključili delo za premostitev profesorjev in učiteljev. Delo je bilo bilno, saj jih je bilo samo od ljudskih šol 820 brez učiteljev. Sedaj je tudi to vprašanje urejeno, le sedem šol se nima svojih učnih moči, ker jih ni bilo mogoče dobiti. Prosvetni minister dr. Korosec je temu vprašanju posvetil vsjo pozornost in pokazalo se je, da se dajo pametno in pravilno rešiti tudi take stvari, ki so ostale doslej dolga leta nerešene.

Nemške kulturne filme z besedilom v jugoslovanskih jezikih bo začela pošiljati v našo državo nemška filmska družba »Tobis« iz Berlina. Predvčerajšnjim je imel v Zagrebu v nemškem podpornem društvu predavanje ravnatelj tovarne »Tobis« dr. Eckhardt in razlagal razvoj filma na splošno in posebej razvoj kulturnega filma. Povedal je nazadnje, da bo nemška filmska industrija v kratkem poslala na trg večje število kulturnih filmov in da bo za Jugoslavijo izdelala filme z besedilom v enem izmed jugoslovanskih jezikov. Besedilo bodo k slikovnemu filmskemu traku sinhronizirali.

Izmed verižnikov je najhušo kazen dobil poslovodja veletrgovine Ristič & Milošević v Sabcu zaradi predrage kave. Sodišče je ugotovilo, da je prodajal kavo po edini uredbi v pobujanju ver žništva dražje, kakor pa poprej čeprav ni nove kupil, ampak izpraznil stare zaloge. Za to svoje delo je dobil pol leta zapora in 50.000 dinarjev denarne kazni. Ker pa ga je sodišče vzelo v precep še zaradi ponarejanja računov — mož je hotel na ta način prikriti svojo lučarj, je dobil še drugega pol leta zapora in še 50.000 dinarjev kazni.

Zagrebaška policija ima sedaj v rokah že dvajset članov tolpe, ki je znala ponarejati dolarske čke in jih na črni borzi prodajati. Centrala je — a neke v Liki, kjer se imela dva nepridiprava zveze s kmeli, ki so bili v Ameriki in tam v banke vlagali svoje prihranke. Ti Amerikanci so jima poslali kovne knjižice s praznimi listi. Te prazne čke sta nepridiprava oddajala najprej v Zagreb, kjer je nečrnostavce spretno natisnil na čk tisto vrsto dolarev, katero je kdo na črni borzi zahteval. Tako so posli šli nekaj časa v klase, dokler ni policija sumljivo dobila na piklo in jih prišla za vrat. V neka tednih so vsi mrežo ponarejalcev razkrinkali in jih petnajst zaprli.

Hišni posestniki v Belgradu se skušajo na vse načine izogniti določilom zakona, da ni dovoljeno povišati stanovanjskih najemnin. Z grožnjami o de-ložaciji izsiljujejo od stanovalcev večje najemnine, če se pa upro, im odgovodo. V navado pa je prišel sledeči način. Hišni lastnik odpove vsem stan-alcem. Vsa stanovanja odda potem podnajemniku — svojemu sorodniku. In ta potem navije najemnine. Hišni lastnik se izgovarja, da oddaja stanovanja podnajemnik, katerega pa ne vežejo določila zakona, ker se 1. oktobra lani v hiši ni nahajal. Tako se morajo stanovalci vdati in priloziti k. l. v visokim najemninam še nekaj stotakov. Stanovanjski najemniki so sprito tega postavili predlog, da j treba izdati določila, da hišni lastniki ne bodo smeli brez razloga odpovedovati najemnikom, če ti v redu in točno plačujejo najemnine in v redu drže stano-vanja.

S hudo »slano atero« se bavi sodišče v Nego-tinu. V bližnjem Kusiaku je veliko skladišče soli, last monopolne uprave. Okrog skladišča stanuje le nekaj uradnikov skladišča in veletrgovcev Milošević, ki je imel v zakupu evliko prodajo soli. Dolgo časa so uradniki in Milošević živeli kot grofje in trošili denar na debelo. Nazadnje pa se je enemu izmed Miloševićevih uslužbencev le posvetilo, odkod do-biva njihov gospodar tako slajne dohodke. Prijavil je stvar policiji in kmalu je bila ugotovljena. V skladišču na Kusiaku so dovažali sol iz Rumunije s kleti, vendar pa uradniki skladišča niso vodili preveč toč. evidence. Nezaccarjeno in nevpisano sol so prodajali Miloševiću, ki jo je prodajal na-prej. V nekaj letih so vsi skupaj ogoljufali državo več milijonov dinarjev.

Srednjegorci bodo prenosili v hrvaški banovini. Postavili bodo načelo, da mora sola pri-blizovati učence svojemu narodu in nadaljevati vzgojo tam, kjer e a. l. a vplivati družin. a. l. a kor pa ne bo smela oddajevati otrok od ljudstva in družine, kakor je bilo v večini primerov sedaj. Reči načrt bo tak, da bodo skušali v celoti h. l. a individualne sposobnosti in ga vzgajati ne masovno, ampak individualno. Posebno pozornost bodo po-svetili učenju tujih jezikov. Otroci se bodo učili jezika takoj, elovnica pa bo služila kot opora. Ne bo več tako, kakor doslej, ko je otrok najprej učil slovnico, šele nato pa se je začel seznanjati z jezi-ko v govoru. Zaradi tega je bilo kaj malo dijakov, ki bi iz gimnazije prišli kaj več orakčnega jezi-kovnega znanja. Načelo novega pouka bo tako, da naj bi vsak učenec, ko dovrši srednjo šolo, znal govoriti vsa en tuji jezik.

Najlepši biser madžarske filmske umetnosti, film, ki ga je celo razvijeni Pariz gledal nepretrgoma celih 8 mesecev s največjim občudovanjem, je filmska verzija Lajos Zilahy-jevega romana

Občinstvo večerajšnje premiere je bilo navdušeno

Umirajoča pomlad

Predstave danes ob 16., 19. in 21-15 uri

KATALIN KARADY-jeva
in
JAVOR PAL

Kino Matica, tel. 22-41

Vinska trta v Halozah izumira

Revni vinogradniki so vredni podpore, da bodo vinske gorice spet prenovljene

Ptuj, 2. oktobra.

V »Slovenskem domu« smo že pred nedavnim poročali, da je pretekla huda zima zelo prizadela naše vinogradnike. Uničujoče posledice mraza se kažejo še zdaj znova iz dneva v dan, čeprav bo kmalu skoraj že zima spet pri nas. Ponekod trsje kar na lepem z grozdem vred ovane in zaspi. Ljudje tarnajo: stari ljudje, ki so to trsje zasadi-li, legajo v grob in tudi trsje gre za njimi. Res, pone-kod je vzela zima gotovo petino trsja, drugod pa spet posledice sploh ni opaziti; edino to, da se z grozdem ni toliko obložilo kot več let. Odvisno je od lege in starosti: čim bolj je bilo izpostavljeno ledenim severnim vetrovom in iz čim višjih ko-cenov poganjajo rozge, tem hušje so posledice. Toda v starih gorah je trsje povsod že na visokih kolenih in prav zaradi tega v veliki meri hira in umira. Nastane vprašanje, kaj bo s temi razred-čenimi goricami v bodočih letih? Vsako leto bo šlo več trsja v stran, ali če bi spet pritisnila huda zima, česar si pa ne želimo, bi pa kaj kmalu dobili cela pobočja gola in zapuščena. Zato je treba misliti že zdaj, kako bi se to preprečilo in kaj bi se proti temu ukrenilo.

Res je sicer, da ima v Halozah najlepše vino-grade v rokah gospoda, med katero pa je še precej pripadnikov tujih narodnosti. Ta gospoda se prav zadnja leta kaj lepo bohota po najlepših hribih in ji raste bogastvo kot plevel med pšenico. Kmalu menda nad našo Dravinjo ne bo niti enega hriba več, ki ne bi bil last tega ali onega mesarja, advoka-ta, notarja, učitelja ali drugega boljšega človeka. Pravim, vse najlepše točke so v rokah teh ljudi in šele zadaj neke morajo ponižni domačini ždeti v svojih tesnih in revnih kočah. To se nam zdi vse-kakor gospodarski škandal, ki leza vedno dalje v naš ubogi haloški svet!

Poleg te gospode pa moramo omeniti še pre-cejšnje število bajtarjev, ki imajo mogoče le svojo kočo in košček vinograda. Ta je njihova edina na-da, tista hrtenica, ki drži ograjeno njihovega živ-ljenja pokonci. Pridelani polovnjaki vina, četudi sta mogoče le dva vsako leto, sta zanje bogastvo. To je njihov kruh, za izkupiček se kupi obleka in obutev, k hiši potrebne stvari. Če gorice ne bi bilo, bi bili zapisani neizogibnemu propadu. Pa takih bajtarjev je mnogo; marsikateri si je od skrom-nega zaslužka pritrigoval od ust in si skozi leta in leta toliko prihranil, da si je kupil lastno ognjišče in na tem koščku zemlje živilarji. Nima toliko svojih ločin, da bi si pripravil dovolj kruha, če pa je kolikor toliko ugodna letina, jih gorica in delo

vendar nekako živita. Sicer teče to življenje skrom-no in v pomanjkanju, vendar za silo se da prebiti. Zato bi bilo treba v prvi vrsti pomisliti tu na te male ljudi, kako in s čim se bodo preživel, če jim bodo gorice opešale in shirale.

Tu ni misliti na to, da bi si mogel tak bajtar kaj prihraniti in bi s tem prihrankom mogel potem znova zreguliti zemlja in zasadiati trsje. Prihraniti ničesar ne more, ker večkrat za vsakdanje življenje samo ne zadostuje, kar dobi za vino. Posojila tudi ne more lahko dobiti, ker takemu gospodarsko šib-kemu človeku nihče ne posoja rad. Pa če bi mu še kdo kaj dal, od kod naj potem jemlje, da bo pla-čeval obresti in še anuitete glavnice?

Opustitev gorice pa bi pomenilo za takega ma-lega vinogradnika tudi zlom. Če bi zemljo obdeloval kot ložine, bi pridelal najbrž premalo, da bi nado-mestilo pridelek vina, pogosto pa kameniti svet čemu drugemu kot gorici niti ne ustreza? Z zasa-ditvijo s sadnimi drevesi bi vsaj nekaj let ne bilo nič, ker ne bi v začetku dobival nikakega pridelka. Če bi tudi čez leta obrodila, ki mu pri današnjih cenah sadja donasala pač malo. Najboljši donos daje pač še vedno trsje, zato pa se nekateri tako oklepajo svojih vinogradov. Tisti, ki imajo velike gorice, sortirano trsje in spravijo dosti vina v kleti, lahko pač sami skrbijo za pomlajeno gorico, če se je stara izrodila.

Ker je množica naših ubogih Haložanov na tem, da propade, če jim odpove gorica, edino njihovo bogastvo, bi bilo treba pač resno pomisliti na dobro in izdatno pomoč tem ljudem. Z izdatnimi podpo-rami bi jim oblasti morale pomagati, da bi zasadi-li nove in dobre vrste trsja. Pomagati bi morali v prvi vrsti tem malim ljudem, ker ti so najpotrebnejši. Popolnoma zgrešeno se mi zdi, da Prizad daje pod-pore onim, ki so na novo zasadi-li več kot sto mladih sadnih dreves. Tak posestnik, ki lahko zasadi več kot sto dreves, že mora imeti precejšen košček zemlje; gotovo mu ostaja še kaj za ložine. Pri vseh teh podporah pa so izključeni vsi oni revnejši, ki bi si prav tako radi pomagali.

Kaj sličnega se pri podpiranju vinogradnikov ne bi smelo zgoditi, kajti na ta način bi bili pah-njeni v propast največ revni ljudje, in to celo ljudje naše grude, ki jo močijo s svojim znojem in jim je boren kruhek res pravi blagoslov božji. Potem bi še bolj zrasle po naših lepih haloških gričih gosposke hiše, bele zidance in razkošne vile z vodovodi in elektriko, naši ljudje, ki pa imajo po svojem trdem delu trpljenju in po dedni tradiciji edini pravico do te zemlje, bi bili še bolj potisnjeni v ozadje. To se nikakor ne sme zgoditi!

Skupno združenje obrtnikov v Celju bo ime-lo v nedeljo ob pol 9 zjutraj svoj izredni občni zbor. Skupno združenje bo šlo 1.300 članov. Za volitve vlada med obrtniki precejšnje zanimanje. Obrtniki mnogokje razpravljajo o izvolitvi no-vega odbora. Kakor smo zvedeli, so se vidni obrtniki v Celju sporazumeli tako, da bi bil odbor zares krog najboljših obrtnikov.

Iz celjske policijske torbe. Sinoči je celjska policija aretirala 27 letno Marijo K., doma iz Smarja pri Jelšah, ki se je zadnje dni klatila po Celju in popivala v družbi nekega moškega. Temu je ukradla 400 din gotovine. Polcija jo je aretirala in izročila sodišču. — Justina G., 28 let-na zasebnica iz Trnovelj pri Celju, je dobila 1 in pol kg saharina, katerega je hotela razprodati. Zasledila pa jo je celjska policija in ji saharin zaplenila.

V našem športu je vse narobe

Včeraj dopoldne je z belgrajskim brzovla-kom odpotovala v Belgrad in od tod danes na-prej v Carigrad pod vodstvom prof. Frica Zor-ge naslednjih osem slovenskih atletov: Janez Klinar, Dare Mavsar, Zmago Košir, ing. Milan Stepišnik, Ivan Ručič, Poljšak, Oberšek in Ga-bršek.

Poleg vseh slovenskih atletov, ki so bili določeni je svojevoljno odšlo tudi sedem »upo-rnih« hrvaških atletov, ki so z ozirom na svoj odhod v Carigrad podali naslednjo izjavo:

Ob našem odhodu na Balkanske igre izjav-ljamo, da smatramo, da ni treba identificirati interesov hrvaškega športa z osebnimi spori po-edincev. Kot dolgoletni športniki se zavedamo, kaj je naša dolžnost in vemo, da je Hrvaški atletski savez postopal nepravilno in da so vzrok temu samo osebna nasprotja. Zaradi takega postopanja smatramo, da je današnje vodstvo Hrvaškega atletskega saveza nepravilno in iz-javljamo, da ne bomo nastopili toliko časa, do-ker bo vodstvo hrvaške atletike v rokah takih ljudi, ki namesto športnega postopanja izrecno in javno pretijo, da bodo odvzeli posameznim atletom službe in da bodo z vsjo politično moč-jo skušali uničiti eksistenco posameznim atle-tom, ki bodo odpotovali. Ali je to športno? To izjavo so podpisali dr. Buratović, Radoslav Čur-čič, Petar Gojič, Rudolf Markušič, Vladimir

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Baromete-rsko stanje	Tempe-ratura v O°	Relativna vlaž-nost v %	Oblačnost od 0-10	Veter (smer, jakost)	Pada-vine m/m	vrsta
Ljubljana	763.9	11.0	9.8	98	10	S ₁	28.6
Maribor	761.5	12.0	8.8	90	10	0	7.0
Zagreb	761.2	14.0	10.0	90	10	0	8.0
Belgrad	762.3	25.0	11.0	80	8	SE ₂	2.0
Sarajevo	763.4	20.0	13.0	80	10	SE ₂	3.0
Vis	760.8	26.0	16.0	80	10	NE ₇	2.0
Split	761.1	24.0	19.0	90	10	NE ₇	3.0
Kumbar	761.0	27.0	19.0	70	10	E ₆	2.0
Rab	757.8	20.0	14.0	90	10	S ₆	5.0
Dubrovnik	761.3	26.0	21.0	80	10	ESE ₂	6.0

Vremenska napoved: Pretežno oblačno, sicer nobenih bistvenih sprememb.

Koledar

Danes, četrtek, 3. oktobra: Terezija.

Petek, 4. oktobra: Frančišek As.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: dr. Piccon, Tyr-seva cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste — Zaloška cesta 47.

Vojaški pregled živine in prevoznih sred-stev je odrejen, zato se pozivajo vsi lastniki, da najkasneje do sobote, 5. t. m., prijavijo mestnemu vojaškemu uradu na Ambroževem trgu št. 7-I, soba št. 3, svojo živino, opremo in vozove, ki jih doslej še niso prijavili, kakor tudi vse spremembe, ki so nastopile od zadnje prijave. — Ker bo pri pregledu izstavljen za vsakega konja posebna izkaznica, brez katere konja v bodoče ne bo mogoče več pro-dati, se lastniki v lastnem interesu opozarjajo, da točno prijavijo vse svoje konje.

Prvi prosvetni večer v Ljubljani bo privabil vse one, ki se zanimajo za preteklost Koroške. Dva jubileja sta letos tesno spojena s to zgodovino, osemdesetletnica Mohorjeve družbe in stoletnica njenega drugega tajnika Lamberta Einspillerja. — Slovenska javnost ne more iti mimo teh jubilejev. Naša narodna čast in naš ponos zahtevata, da se s primerno proslavo spomnimo tako na veliko kulturno delo Mohorjeve družbe, ki ga je izvršila v zadnjih osemdesetih letih, in pa na narodnega borca Lamberta Einspillerja, ki je igral važno vlogo v Celovcu v drugi polovici preteklega stoletja. Na ta prosvetni večer vabimo zlasti koroške Slovence, ki bivajo v Ljubljani, njihove prijatelje in naše dijaštvo. Na prosvetnem večeru bo temu primerna deklaracija, koroške narodne pesmi in predavanje koroškega rojaka dr. Ivana Grafenauerja. Preda-vanje je opremljeno s slikami. Predprodaja vstop-nice je pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva 7, in v trgo-vini Sfiligoj poleg frančiškanske cerkve. Sedeži so po 3 in 2 din, za dijake po 1 din. — Večer se vrši v frančiškanski dvorani v petek, 4. oktobra, ob 8. in traja do 9.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

3. oktobra, četrtek: Romeo in Julija. Red A.
4. oktobra, petek: Romeo in Julija. Izven.
5. oktobra, sobota: Kovarstvo in ljubezen. Red premierski.
7. oktobra, ponedeljek: Zaprt.
- Opera. — Začetek ob 20.
3. oktobra, četrtek: Fidelio. Red Četrtek.
4. oktobra, petek: Fidelio.
5. oktobra, sobota: Grof Luksemburški. Izven.
6. oktobra, nedelja: Grof Luksemburški. Izven.
7. oktobra, ponedeljek: Zaprt.

Abramovič, Nikola Despot in Aleksa Kovačević. Današnji »Juturnji list« odkrito namiguje, da bo izguba teh atletov pomenila za hrvaški šport sicer precej, da pa je nujno potrebno med atlete uvesti red in disciplino.

Izredni občni zbor Hrvaške nogometne zveze

Zaradi spora, ki je bil med Gradjanskim in med splitskim Hajdukom, je Hrvaška nogo-metna zveza sklicala izreden občni zbor. Za-radi zgoraj omenjenega spora je namreč oddala nekaj odbornikov Hrvaškega nogometnega sa-veza tudi ostavko. Dr. Simić sicer član Grad-janskega, je podal ob svojem izstopu naslednjo izjavo:

»V času, ko se odnosi s srbskim športom skoraj v vseh panogah vse bolj zaostrojuje in v času, ko bi morali biti vsi složni kot eden, je prišlo do neupravičenih ostavk predstavni-kov Hajduka v HNS. Zaradi tega postopka svojih večerajšnjih sodelavcev, sem bil iznena-den in smatram, da je treba čimprej obvestiti klube in javnost kdo ima prav. Zaradi tega sem podal ostavko in s tem tudi povzročil izredno skupščino HNS-a. Na tem obnem zboru se bo tudi videlo, kdo vrši »hegemonijo« in kdo iz-vaja »teror«.

Halbärth je bil pred sodiščem oproščen

Maribor, 2. oktobra.

Včeraj predpoldne se je pred mariborskim okrajnim sodiščem nadaljevala že dvakrat pre-ložena razprava proti bivšemu tovarnarju usnja Halbärthu, kateremu je oblast zaplenila veliko zalogo usnja v vrednosti okoli 4 milijone dinar-jev. Upravna politična oblast ga je obsodila na prisilno bivanje v Starem trgu ob Kolpi, proti njemu pa je bilo uvedeno tudi sodno postopanje.

Takoj ob pričetku razprave je obtoženec za-govornik ponovil zagovor, ki ga je podal že na prvi razpravi. Svoj zagovor je izpopolnil še v toliko, da je predložil okrožnico Zveze industrij-jev v Mariboru, ki navaja, da je bilo treba do 17. sept. t. l. prijaviti zaloge usnja, ki so inozem-skega izvora. Domačega usnja torej ni bilo treba prijavljati. Važen prispevek k današnji razpravi je bilo tudi potrdilo davčne uprave, ki potrjuje, da je Halbärth svojo zalogo usnja prijavil in jo ocenil na 1.850.000 dinarjev, kar odgovarja ta-kratnim cenam usnja. Halbärth zaloge usnja ni-kakor ni skrival, saj je zadnjo vedela davčna uprava in finančna direkcija. Tovarnar je svojo zalogo imel tudi zavarovano.

Pri današnji razpravi je bil zaslišan tudi sodni izvedenec, ki je izjavil, da so bili produ-centi dolžni svojo zalogo prijavljati davčni upra-vi vsako leto do 15. januarja. Tudi ocenitev za-loge z 1.850.000 dinarjev odgovarja cenam, ki so takrat vladale. Ob času zaplembe je zalogo ocenil na 4 milijone, kar je razumljivo, ker so se cene usnju od januarja pa do trenutka zaplembe močno dvignile.

Na podlagi vseh teh ugotovitev je sodnik dr. Obrhan izrekel oprostilno sodbo. V obrazložilvi sodbe je navajal, da se ni mogel prepričati, da bi obtoženec imel zalogo usnja zato, da bi se blago vzelo iz prometa in na ta način umetno dvigala cena. Tovarnar je namreč imel to zalogo že l. 1936. ko je njegova tovarna nehala obrato-vati in ko nikakor ni bilo pričakovati, da bo tega blaga zmanjkalo in da bodo cene tako na-rakle. Da z zalogo ni imel spekulativnih name-nov, govori to, da jo je v redu prijavljal obla-sti. Zastopnik državnega pravdnika je proti sodbi prijavil revizijo.

Celjske novice

Gostovanje ljubljanske Opere. V torek, 15. oktobra, bo odprla ljubljanska Opera gledališko sezono v Celju z opero »Jenufa«. Neabonentni naj si preskrbe vstopnice v Slomškovih tiskovni za-drugi.

Žitna silosa bodo zgradili na Polzeli in v Me-stinju. Dela morajo biti končana do 1. dec. t. l.

Pevsko društvo Oljka v Celju prične z redni-mi pevskimi vajami v torek, 8. oktobra. Pevo-vodstvo je prevzel g. Albin Schmidt, nadučitelj v pokolu.

Tovorni vlak odbil s proge brata in sestro. Blizu Laškega je včeraj odbil tovorni vlak 17-le-tno hčerko posestnika Deželak Angelo iz Radov-lja pri Laškem in njenega 20 letnega brata, pro-govnega delavca, Miha Deželaka. Brat in sestra sta stopala po progi in se nista pravočasno umaknila lokomotivi, ki ju je odbila s proge v skarp. Angela je dobila hude poškodbe po gla-vi in levi nogi, Miha pa po glavi. Tovorni vlak je oba ponesrečenca odpeljal v Celja, s celjske postaje pa so ju odpeljali v bolnišnico z reševal-nim avtomobilom.

Naznanjamo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, da je dne 2. oktobra ob 10 ponoči Bog poklical k Sebi po plačilo svojo zvesto služabnico

Marijo Špinko

bivšo gospodinjjo v škofijskem dvorcu

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, Uro in kraj bomo sporočili ob času.

Št. Vid nad Ljubljano, dne 3. oktobra 1940.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava

Ogromni letošnji izdatki v Angliji

Po sedanjih računih bodo znašali v letošnjem proračunskem letu okrog 870 milijard din

Če bi ves denar, ki ga danes razne države dajejo v vojne namene, porabili za druge stvari, bi menda na svetu lahko imeli vsi ljudje raj. Najbolj zapuščene kraje, pustivše in puščave bi lahko s tem denarjem spremenili v cvetoče vrtove, povsod zgradili najlepše ceste, ki si jih človek more misliti, vsi bi imeli dovolj dela in tudi dovolj kruha. Tako pa vse ogromne milijarde, ki bi lahko človeštvu prinesle največje blagostanje, požre neizprosna vojna, ki začasno morda res rešuje pereča vprašanja, toda spet v škodo tistih, ki so v boju omagali.

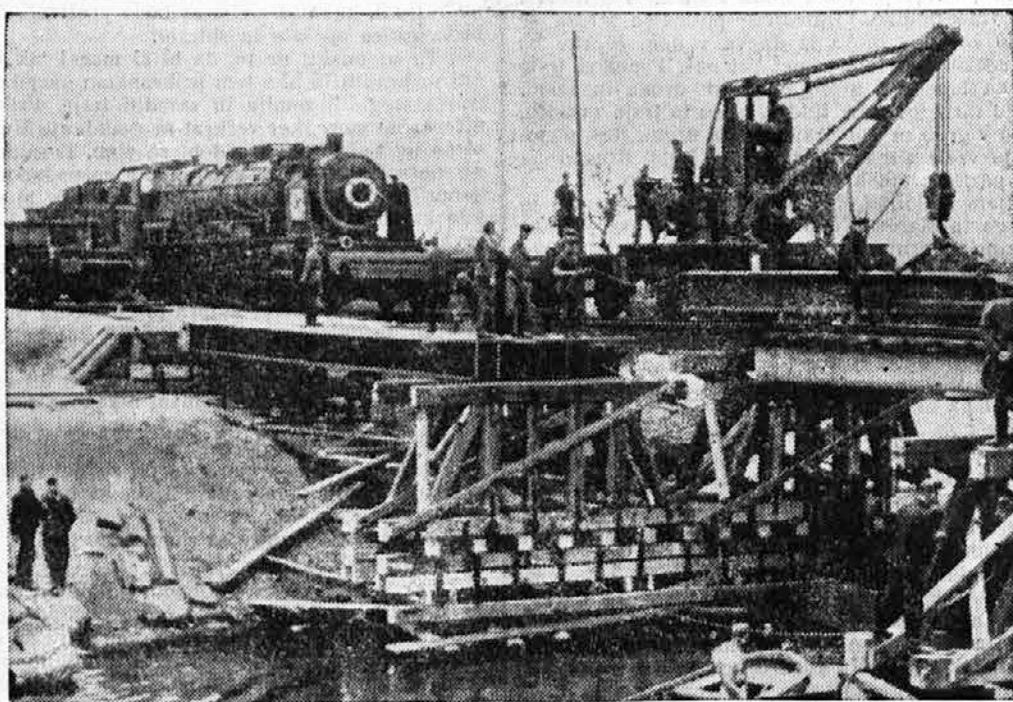
Kako ogromne izdatke ima na primer v sedanjih vojni Velika Britanija, dokazujejo številke, ki jih je te dni objavila angleška uradna agencija Reuter za prvo polovico sedanjega proračunskega leta. Poročilo pravi, da so skupni izdatki Velike Britanije v prvih šestih mesecih tekočega proračuna dosegli ogromno vsoto 1.610.145.677 funtov sterlingov, ali v našem denarju nad 400 milijard dinarjev. Kako so ti izdatki v letošnjem letu res visoki, kaže že primerjava s številkami iz lanskega leta. V isti dobi lanskega proračunskega leta Velike Britanije so izdatki znašali skupno 565.026.216 funtov sterlingov, torej približno trikrat manj kot letos. Toda te ogromne številke se nanašajo šele na prvo polovico proračunskega leta, ki se bo končalo 1. marca 1941. Strokovnjaki računajo, da bodo izdatki v drugi polovici letošnjega proračunskega leta še večji kot pa so bili v prvih šestih mesecih. Pravijo, da bodo znašali približno 3.461.790.000 funtov sterlingov ali okoli 870 milijard dinarjev.

Vse te izdatke pa je treba na nek način tudi pokriti. Treba je odkriti torej tudi izredne dohodke. Računajo, da bodo skupni dohodki v sedanjem proračunskem letu v Veliki Britaniji znašali 1 milij. 360.191.000 funtov sterlingov, ali približno 340 milijard dinarjev. V prvih šestih mesecih tekočega proračunskega leta je imela Velika Britanija 425 milij. 518.411 funtov sterlingov, ali okoli 106 milijard di-

narjev rednih dohodkov. Izredni dohodki so bili neprimerno večji kot pa redni.

Razen teh, na videz suhih števil, je finančni minister tudi podal izjavo, v kateri je dejal, da so sedanjí dohodki Velike Britanije čisto zadovoljivi. Iz podrobnih proračunskih postavk se namreč tudi vidi, da so se dohodki v primerjavi s istim razdobjem lanskega leta na skoro povsod zvišali.

Poročilo, ki ga je podalo angleško finančno ministrstvo, in ga je zatem objavila uradna agencija

Nemški pionirji hitro in z vso spretnostjo popravljajo železniške mostove, ki so jih razrušile angleške bombe.

Obvezno nabiranje groznega semena v Franciji

Vojna je marsikoga naučila varčevati in obrniti vso pozornost na težave, ki ga utegnejo doleteti v bližnji bodočnosti. Ker pa je treba gledati tudi v bodočnost, je bilo povsod tudi potrebno omejiti porabo živil, da bogatejši ne bi nakopičili ogromnih zalog in se dodobra preskrbeli, revnejšim pa ne bi preostalo ničesar. Prav nič drugače, in verjetno še slabše pa je s stvarjo v Franciji, ki jo je sedanja vojna vrgla skoro čisto na tla. Med živila, ki so za življenje zelo potrebna in ki so njihove zaloge prav zaradi vojne v največji nevarnosti, pa je tudi olje. Zato je razumljiva skrb francoskih oblasti, kako bi zagotovile za svoje prebivalstvo tudi za bodoče dovolj olja. Dopolnilnema nemskega poročevalskega urada poročila iz Berna, da so uvedli v Franciji obvezno nabiranje groznega semena, da bi iz njega dobili čimveč olja. Delo je sicer zelo zamudno, in je potrebna posebna spretnost pri odstranjevanju semene iz groznih jagod, računajo pa, da uspeh ne bo izostal. Mislijo, da bodo samo v vinorodnih krajih ob Sredozemskem morju dobili na ta način do 180.000 ton groznega semena, iz njega pa bodo prideli ali 10 do 12 milijonov litrov olja.

V Franciji računajo letos z bogato trgatvijo. Čenojo, da bodo vina v Franciji pridelali 60 milijon-

nov hektolitrov, v Alžiru pa 20 milijonov hektolitrov. Stare zaloge znašajo v Franciji 20 milijonov, v Alžiru pa 10 milijonov hektolitrov. Tako bo v cellem na razpolago 110 milijonov hektolitrov vina. Normalna potrošnja v Franciji znaša letno 65 milijonov hektolitrov.

Skrb za prehrano v Angliji

Minister za prehrano v Angliji je izjavil zastopniku Reuterja, da zdaj vprašanje prehrane prebivalstva stopa v ospredje manj kot kdaj prej. Navzlic nekaterim težavam, ki nastajajo zaradi letalskih bombardiranj, se nikdar in nikjer ni pojavilo pomanjkanje hrane. Minister je nato podal sklo učinkovitih ukrepov, ki so bili sprejeti glede preskrbe v mestih, kjer so nastale motnje zaradi prekinitve vodovodov ali plinskih vodov. Uspešno so se lotili tudi vprašanja prehrane oseb, ki so prisiljene začasno zapustiti svoja ognjišča. V Londonu je bilo ustanovljenih 58 takih središč, pripravljajo pa jih še 200. Prav tako preizkušajo zdaj potujoče trgovine, da bi omogočili tudi prehrano ljudi v zavetiščih.

Zadnja športna novost

Novi športni čevlji, ki so jih začeli nositi japonski tekači.

Reuter pa ne vsebuje podatkov, ki bi pokazali, koliko denarja je Anglija namenila neposredno v vojne namene. To vrzel utemljujejo z izjavo, da bi podrobni podatki o tem utegnili koristno služiti sovržniku. Klub temu pa pravi uradno poročilo na eplošno, da tudi izdatki, ki jih je Velika Britanija pripravljena žrtvovati v vojne namene ali jih je že žrtvovala, predstavljajo najvišje postavke. Kar pač lahko tudi vsak razume, saj je zdaj Velika Britanija v tolikšni nevarnosti, kakor se ni bila nikdar v vsej svoji zgodovini. In ker so Angleži pripravljeni boriti se na življenje in smrt za svoj obetane, morajo tudi mnogo žrtvovati. Tega se veak Angleži danes tudi zaveda in angleška poročila pravijo, da zato tudi voljno prenaša vse težave in žrtve, ki jih od njega zahteva domovina.

Drobne od vsepovsod

Meseca julija je šlo skozi Panamski prekop v obeh smereh 451 oceanskih ladij, v istem mesecu prejšnjega leta pa 485.

V vzhodni iranski pokrajini Aserbejdžan je bil letos pridelek bombaža rekorden. Z bombažem zasajena površina je bila letos povečana za 4000 ha.

Italijanska Zimska športna zveza je odobrila spored tekmovanja za svetovno prvenstvo, ki bo v Cortina d'Ampezzo od 1. do 10. februarja prihodnjega leta. Zveza nadaljuje z organiziranjem te prireditve tako, da bo zagotovljeno normalno tekmovanje.

Uvoz strojev za pridelovanje sladkorja v Italiji je za dve leti prost carine, če se ti stroji ne morejo nabaviti v Italiji.

Dr. Jackson, astronom angleškega astronomskega zavoda v Calvini v Južni Afriki je izjavil, da je popolnoma zadovoljen z opazovanji, ki jih je opravil med predčerašnjim popoldanskim sončnim mrkom sonca v Calvini.

Po poročilih iz Vichija je državni podtajnik za preskrbo objavil uredbo, ki se nanaša na omejitev porabe nekaterih živil v oktobru. Vsak prebivalec v nezasedeni Franciji bo lahko dobil po 500 gramov sladkorja, 200 gr kave in 100 gr riža, 250 gr testen in 100 gr mila.

V kratkem se bo v nezasedeno Francijo vrnilo 18.000 francoskih težkih ranjencev.

Izvoz jekla iz USA je julija dosegel 7008 ton in je bil štirikrat večji kakor leta 1939.

Po poročilih švedskega tiska so na majhnem otočku Visinge odkrili ležišča bakra. Po mnenju strokovnjakov je v rudi 79% bakra. Zile so visoke po tri do štiri metre in široke po 700 do 800 m.

Od 1. januarja 1941 bo družba za Sueški prekop znatno povišala pristojbine za prevoz ladij. Pristojbina za prevoz natovorenih ladij bo znašala 8 šilingov za tono, medtem ko je do zdaj znašala 5 šilingov. Za ladje brez tovorov bo znašala pristojbina 8 šilingov na osebo. Povišanje utemljujejo zaradi padanja prometa.

Radio

Program radio Ljubljana

Petek, 4. oktobra: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 11 Šolska ura: Bodimo prijatelji! — Razgovor o varstvu živali (vodi g. Miroslov Zor). — 12 Po naših stezicah (plošče). — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Radijski orkester (vodi g. V. Novšak). 14 Poročila. — 14.10 Tedensko poročilo Tujkoprometne zveze. — 18 Ženska ura: Vzgoja otrok v predškoli dobi (ga. prof. Anica Černejeva). — 18.20 Citraske točke (plošče). — 18.40 Varstvo živali (g. dr. A. Koren). — 19 Napovedi, poročila. — 19.20 Napovedi. — 19.40 Objave. — 19.50 O izseljenih (gdč. Julija Šušteršič). — 20 Gerbičeva ura. Sodelujejo: Akademski pevski kvintet, g. prof. Pavel Šivic (klavir solo) in g. Srečko Koporc (vovodna beseda). — 21.20 Koncert slovenske glasbe (Radijski orkester). — 22 Napovedi, poročila. — 22.15 Zabavni koncert Radijskega orkestra. Konec ob 23.

Drugi programi

Četrtek, 3. oktobra: Belgrad: 21 Koncert havajskega kvarteta. — Zagreb: 20 Bosanske sevdalinke. — Budimpešta: 19.25 Koncert operne glasbe. — Rim-Turin-Florenca: 19.45 Zabavna glasba. — Praga: 20.25 Moravske pesmi. — Brno: 19.25 Zabavna glasba. — Moravska Ostrava: 21 Pisan glasb. program. — Bratislava: 19.40 Večerni koncert radij orkestra. — Atene: 21.30 Lahka glasba. — Andora: 20 Orientalna glasba. Kalundborg: 20.10 Simf. koncert. — Tallin: 18 Jazz glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini. — YUF, YUG (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko, 3.00 Oddaja za Severno Ameriko.

Velike povodnji v Sanghajju

Mesto Sanghaj in okolica sta prepravljena v takšni meri, kakor še ne pomnijo v zadnjih 30 letih. Zaradi tajfunov in tropskega dežja, ki je neprestano 24 ur padal v Sanghajju in okolici, je bilo vse v nekaj urah pod vodo. Poplava pa se še povečuje, ker meče tajfun ogromne valove iz struge reke Vangho. Vinski trg v Sanghajju je popolnoma onemogočen. Vse trgovine in lokali morajo biti zaprti in ves promet je ukinjen. Več sto zasebnih avtomobilov je popolnoma zalitih in stoji na ulicah. Vsa prizemna stanovanja so morali ljudje zapustiti. Gasilske čete in ambulante so neprestano zaposlene. Število žrtev še ni znano.

Obrtni pouk v italijanskih šolah

Italijanski šolski program določa praktične vaje iz raznih obrti. To velja za šole, ki po svojem značaju sicer niso namenjene obrtništvu. Uspehi, ki so jih dosegli v prejšnjih letih, so bili več kakor zadovoljivi. Ti poskusi so našli pri dijakih samih in pri starših na prijazen odmev. Po ljudskih šolah je te vaje obiskovalo 1.700.000 dijakov. Pri tem niso vštete kmetijske, obrtne in industrijske šole.

Št'iletnica Francove oblasti

Minula so že štiri leta, odkar je v Španiji izšel oblasti general Franco. To obletnico so te dni z vsemi svečanostmi praznovali.

Kakor večkrat ob takšnih in podobnih priložnostih, je bila tudi tokrat proglašena amnestija za kaznjence. Po tej amnestiji imajo možnost za pogojno oprostitve vsi tisti, ki so bili obsojeni na kaznen od šestih do 12 let ječe, če so se v zaporu lepo vedli in na ta način pokazali svojo skesanost.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

James Hilton:

Zbogom mr. Chips

3

»Glavo pokonec, fant!«

Te boječe tolažbe dečko ni mogel prenesti, pa je nazadnje proti lastni volji bruhnil v jok. Chipping se je preplasil nepričakovane uspeha pri svojem poskusu, da bi ojunatil fanta, in je nadaljeval:

»Tudi jaz sem novinec v Brookfieldu. Začetek ni lahek.«

Fant se je vrgel v svoj kot ob oknu in se spet prepustil krčevitemu joku. Chipping je negotovo zmignil z roko proti dečku, tedaj pa je zapazil, da se je razprostrla okoli njega mrtva tišina. Boječe se je ozrl na druge fante. Nekdo od njih je zavpil:

»Kaj mu je naredil Colley? Ali ga je udaril?«

»Najbrž ga je udaril,« je bil odgovor.

Novi učitelj se je skril za svoj časopis.

Ko so dospeli v Brookfield, je novega učitelja spremljal v njegovo stanovanje Bingham, ki je že dalj časa učil v tem zavodu. Dejal mu je:

»Prej sem stanoval v tej sobi jaz. V njej je vedno prepil. Kaj pa iščete? Se je kaj zgodilo?«

Chipping je stal pri oknu in navdušeno vzkliknil:

»Prav tako sem si zamišljal šolo. Zmeraj sem želel, da bi prišel v Brookfield. Imel bom uspeh. Vem, da ga bom imel! Postrani ravnatelj šole v Brookfieldu, to je cilj, za katerega se izplača delati.«

Bingham ga je vprašal s prikritim smehljajem:

»Ali ste pa že kaj učili?«

Se preden je Chipping mogel odgovoriti, je potrkal na vrata služabnik in mu sporočil, da ga čaka gospod Weatherby, ravnatelj Brookfieldske šole.

Chipping je s ravnateljem imel kratke pogovore, potem ga je odvedel v profesorjsko zbornico in ga seznanil z učiteljskim zborom:

»Povejte Chippingu vse potrebno. Prevzel bo večerni pouk v nižjih razredih.«

Nasveti, ki jih je Chipping dobil od tovarišev, niso mogli razpršiti strahu, ki ga je bil popadel. Bal se je ure, ko bo prvič v življenju stopil pred razred.

Professor Masterson mu je rekel:

»Ne pustite jim, da bi vam skakali po glavi.«

»Pazite, da vam ne bodo nastavili žeblice na stol,« ga je opozoril Dumbor, Cooper pa je nadaljeval:

»Ali pa, da vam ne denejo mišnice v predal.«

Leslie si je našgal pipo in vprašal:

»Ste dober borec? Ne mislim s tem reči ravno, da so čisto divji...«

Masterson je rekel:

»Oh, nikar jih ne poslušajte mr. Chipping. Fantje so prve vemalo nemirni. Novi učitelji so za dečke dobra tarča, toda...«

Tedaj se je oglasil šolski zvonec in naznanil začetek ure. Chipping se je napolnil v svoj razred. Vrata so bila zaprta, znotraj je bila grobna tišina.

Ko je Chipping stopil v razred, se mu je štirioglasta kapa, kakršno nosijo angleški profesorji, ujela na vrh, ki je bila razpeta med vrati, ter mu je odletela z glave. Slišal se je pridružen smeh in vzkliki:

»Vaše pokrivalo, gospod! Padlo vam je pokrivalo! Pustite me, gospod! Ne, ne, prosim, jaz vam bom pobral!«

Pa namesto, da bi pokrivalo pobrali in ga vrnili učitelju, so ga fantje brali vse dalje od slehernega, ki se je sklonil, da bi ga pobral. Vzdignili so strašen prah s tal.

Chipping se je branil:

»Dovolj! Hvala vam! Prosim vas, da bi sedli!«

Skušal je pograbit kapo, pa vsako pot, ko je že stegnil roko, mu je kateri od mladih razbojnikov snel pokrivalo s pred nosa ter se hlinil, kako je uslužen in vpil:

»No, zakaj, gospod! Mi vam radi pomagamo! Morgan, daj jo meni! Tukaj je! Nikar ne stopaj nanjo, cepec!«

Chipping je vprašal s povzdignjenim glasom:

»Ste slišali, kaj sem dejal? Na mesta! Dajte mi kapo!«

Mladi Colley je vpil:

»Zdaj jo imam! Malo je zmečkana.«

Z vso silo je začel biti po kolenu z njo, da bi jo izprašil, drugi fantje pa so med tem vse vprek kričali:

»Morate bolje paziti na svoje reči, gospod! Ali ste že dostikrat izgubili klobuk?«

Dajte mi kapo nazaj,« je dejal Chipping fantom, ki so se trkali za pokrivalo.

Colley je rekel:

»Strašno je prašna. Takoj vam jo bom skraščil.«

Stekel je do table, pograbil gobo, ki je bila vsa zamazana od krede, in začel z njo na vso moč drgniti profesorjevo pokrivalo, dokler ni bilo vse pokrito z belimi pragniti. Chipping mu je iz trgal kapo iz rok in vprašal:

»Kako ti je ime?«